

[پنجشنبه 26 شهریور 1394 - 3 ذی الحجه 1436 - 17 سپتامبر 2015](#)

آغاز دوره چهارم مشروطه، عصر سلطه آمریکا بر ایران...

* 26 شهریور در گذر تاریخ

* آغاز دوره چهارم مشروطه، عصر سلطه آمریکا بر ایران (1320 ش)

اشاره:

پس از سقوط رضاخان پهلوی در جریان جنگ جهانی دوم و ورود نیروهای متفق به ایران، محمد رضا پهلوی با حمایت متفقین بر اریکه سلطنت تکیه زد. از این زمان دوره سوم مشروطه که از ابتدای زمامداری خفقان‌بار و استبدادی رضاخان شکل گرفته بود پایان پذیرفت و دوره چهارم مشروطه آغاز شد. در این میان، سران متفقین در کنفرانس سه جانبه خود در آذرماه 1322 در تهران، برای تقسیم منافع استعماری خود در ایران به توافق رسیدند و کمک اقتصادی به ایران را برای چپاول بیشتر، تضمین نمودند. سال‌های بین 1320 تا 1327 ش را باید دوران رقابت استعمار کهن انگلیس با استعمار جدید آمریکا در ایران دانست. این رقابت در جریان کودتای 28 مرداد 1332 به اوج خود رسید و از آن پس دوران دیگر مشروطه با دیکتاتوری سیاه شاه و سلطه کامل آمریکا آغاز گردید. مهم‌ترین حادثه در این دوران، ملی شدن صنعت نفت ایران در 29 اسفند 1329 ش بود که در نهایت با شکاف بین جبهه سیاسی و مذهبی، قیام مردمی با شکست مواجه شد.

* شهادت شهید محمود شامخی (1351 ش)

اشاره:

در سال ۱۳۲۶ ش چشمان شهید محمود شامخی برای اولین بار در تهران به روی جهان هستی گشوده شد. محمود، پس از گذراندن دوران دبیرستان، وارد دانشکده حسابداری شرکت نفت شد و از همان‌جا بود که به مبارزه با طاغوتیان زمان پرداخت. تبلور اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره) در عمل محمود آشکار می‌گشت و اعتقادات مذهبی او را شکل مبارزاتی می‌بخشید. محمود شامخی سرانجام طی مبارزات انقلابی‌اش در تاریخ 26 شهریورماه سال ۱۳۵۱ هجری به شهادت رسید. پیکر پاک این جوان ۲۵ ساله در بهشت زهرا (س) به خاک سپرده شد.

* الغاء یک جانبه

قرارداد 1975 الجزایر

توسط «صدام حسین»

رئیس جمهور بعثی عراق (1359 ش)

اشاره:

با سقوط محمدرضا شاه و پیروزی

انقلاب اسلامی در ایران، ستون نظامی ساختار امنیتی متمایل به غرب در منطقه فروپاشید، منطقه خلیج فارس با بحران خلأ قدرت طرفدار غرب مواجه گردید و موازنه قوا زیر سؤال رفت و قدرت‌های جهان که منافع خود را در منطقه در خطر می‌دیدند، تصمیم به سرنگونی نظام نوپای اسلامی گرفتند. از این رو، با حمایت و تشویق رژیم بعث عراق، هدف خود را تعقیب می‌کردند. در این حال عراق از فرصت استفاده کرده، به طور مکرر، به تجاوز هوایی، زمینی و دریایی علیه ایران اقدام می‌نمود. گسترش این حملات در دوره‌های زمانی مختلف، این نتیجه را می‌رساند که عراق، برنامه‌ریزی دقیقی برای حمله به ایران داشته است. همچنین پس از چند ماه که از حملات پراکنده ارتش بعث عراق در مرزهای ایران می‌گذشت، در مجلس ملی عراق، جلسه اضطراری، تشکیل شد و صدام حسین دیکتاتور این کشور، قرارداد 1975 الجزایر که مرزهای بین‌المللی را معین کرده بود ملغی اعلام کرد. وی الغای این موافقت‌نامه را مطابق با سیستم شورای فرماندهی انقلاب عراق عنوان نمود و گستاخانه مسؤولیت قانونی این الغا را بر دوش جمهوری اسلامی ایران انداخت. براساس تصمیم شورای فرماندهی عراق که صدام حسین آن را اعلام نمود، اروند رود به طور کامل به عراق و اعراب تعلق پیدا می‌کرد. وی با الغای یک طرفه قرارداد 1975 م، در حقیقت آغاز تجاوز نظامی رژیم بعثی را اعلام کرد تا مگر بتواند مطامع و خواسته‌های جاه‌طلبانه خود را از طریق جنگی ظالمانه و ناخواسته بر مردم ایران تحمیل کند. او در حالی عنوان کرد که عراق هیچ گونه چشمداشتی به خاک ایران ندارد که در همان زمان چندین نقطه مرزی جمهوری اسلامی ایران را به تصرف درآورده بود. اعلام تصمیم شورای فرماندهی عراق منجر به جنگ تحمیلی در 31 شهریور 1359 گردید که نود و چهار ماه به طول انجامید و حماسه‌ای جاودان از رشادت‌های ملت غیور ایران به نمایش گذاشت.

در این جنگ ده‌ها کشور بیگانه، سیل کمک‌های مالی، تسلیحاتی و نیز نیروهای نظامی و تبلیغاتی خود را به عراق روانه کردند تا بتوانند ایران اسلامی را به زانو درآورند. اما مقاومت سرسختانه ملت مسلمان ایران با رهبری حکیمانه حضرت امام خمینی(ره)، دشمنان را ناکام ساخت و بدون آن‌که جنگ به نتیجه دلخواه آنان برسد، در مرداد 1367 به پایان رسید.

* 3 ذی الحجه درگذر تاریخ

* ورود پیامبر اکرم(ص) و اصحاب به مکه در سفر حجة الوداع (10 ق)

اشاره:

پیامبر خدا(ص) پس از فراهم آوری تدارکات سفر و امکانات لازم، به همراه دختر گرامی اش حضرت فاطمه زهرا(س) و تمامی همسران خود، در 26 ذی قعدة و به قولى در 25 این ماه، از مدینه خارج شد. در این سفر روحانی و به یاد ماندنی، در حدود یکصد و چهار هزار و یکصد و بیست و چهار هزار نفر از مسلمانان شرکت نمودند. آن حضرت، ابودجانه را جانشین خود در مدینه قرار داد و در حالی که بیش از شصت قربانی همراه داشت ابتدا به منطقه ذوالحلیفه رفت و در مسجد شجره احرام بست و سپس به سوی مکه حرکت نمود. حضرت علی(ع) نیز که به همراه یاران خویش به سوی مکه عازم شده بود، یکی از یارانش را جانشین خویش در سپاه تحت فرمانش گذاشت و زودتر از آنان، به سوی مکه حرکت کرد. بدین جهت، چند روز زودتر از یارانش به پیامبر(ص) ملحق شد. حضرت علی(ع) در نزدیکی های شهر مکه معظمه، به پیامبر(ص) و سایر مسلمانان رسید و پیامبر(ص) با دیدن وی بسیار خرسند و خوشحال شد.

به هر روی پیامبر خدا (ص) به همراه بستگان نزدیک و اصحاب و یارانش جهت انجام حج و زیارت خانه خدا در آخرین سال حیات با برکت خویش از مدینه عازم مکه مکرمه شد که این سفر در تاریخ اسلام به سفر حجة الوداع معروف گردید.

* تولد «ابوریحان بیرونی» دانشمند شهیر مسلمان(362 ق)

اشاره:

ابوریحان بیرونی، در شهر بیرون در حوالی خوارزم از شهرهای قدیم ایران متولد شد. وی از خردسالی به تحصیل علم و دانش، علاقه نشان داد و آموختن را آغاز کرد. ابوریحان در نوجوانی موفق شد در محضر ریاضی‌دان و ستاره‌شناس بزرگ خوارزم، ابونصر خوارزمی، به تحصیل ریاضی و نجوم بپردازد. او در علوم چون تاریخ، جغرافی، نجوم و ریاضیات سرآمد عصر خود بود. بیرونی در سفری به هند با علما و حکمای آن دیار ملاقات کرد و پس از آموختن زبان سانسکریت، اطلاعات لازم را در جهت تالیف کتاب خود به نام «ماللهند» به دست آورد. ابوریحان، تألیفات بسیاری نیز در نجوم، منطق و حکمت دارد که آثار او را بیش از یکصد و ده عنوان ذکر کرده‌اند. او در استفاده از مطالب و اطلاعات در آثارش، شیوه‌ای نقادانه و موشکافانه داشت. از این رو، آثار و نوشته‌های ابوریحان از معتبرترین منابع بررسی آثار پیشینیان و معاصرانش به شمار می‌آید. وی تا آخرین لحظات عمر از آموختن دست برنداشت. وفات ابوریحان در سال 440 ق در هفتاد و هشت سالگی در غزنه روی داد.

* تولد «خاقانی شروانی» شاعر بزرگ ایرانی(520 ق)

اشاره:

افضل الدین بدیل بن علی خاقانی شروانی، معروف به حَسَنُ الْعَجَم از بزرگ‌ترین شاعران قصیده گوی و از ارکان مسلم شعر فارسی به شمار می‌رود. وی نزد عمویش، کافی الدین عمر بن عثمان، و پسر عمش، وحیدالدین عثمان، علوم ادبی و حکمت را فرا گرفت و مدتی در خدمت ابوالعلاء گنجوی، دانشمند مشهور آن زمان، تلمذ کرد و به دامادی او درآمد. او سالیانی در خدمت منوچهر شیروانشاه و پسرش بود و مدح ایشان می‌گفت. مرگ فرزند و حبس و دیگر مصایب بر او روی نمود و در اواخر عمر به عزلت نشست. قوت اندیشه و مهارت او در ترکیب الفاظ و خلق معانی، ابتکار مضامین جدید، استفاده از راه‌های خاص در توصیف و تشبیه و آوردن ردیف‌های مشکل از خواص شعری او محسوب می‌شوند. ترکیبات او غالباً با خیالات بدیع همراه و با استعارات و کنایات عجیب آمیخته است و معانی خاصی را که تا عهد او سابقه نداشته، در بردارد. خاقانی بر اثر احاطه به غالب علوم و اطلاعاتِ عهد خود و قدرت خارق العاده‌ای که در استفاده از آن اطلاعات در کلام داشته، توانسته است مضامین علمی بی‌سابقه در شعر ایجاد کند. خاقانی در 595 ق در 75 سالگی در تبریز وفات یافت و در مقبرةالشعراى سرخاب مدفون شد.

* رحلت آیت الله «شیخ حسین رشتی نجفی» از مراجع شیعه (1348 ق)

اشاره:

آیت الله شیخ حسین بن عبدالکریم رشتی نجفی کاظمی، فقیه، اصولی، متکلم و محدث، در نجف نزد حضرات آیات، علامه سیدمحمد کاظم طباطبایی یزدی و محقق خراسانی، فقه و اصول آموخت و بعد از استادان خود، مدرس بزرگی در حوزه شد. پس از مدتی راهی کاظمین گردید و مجلس درس خود را در آن شهر تشکیل داد. از این فقیه والامقام آثار چندی به یادگار مانده است که خلاصه الفقه و حاشیه بر کفایه از آن جمله‌اند. آیت‌الله شیخ حسین رشتی نجفی در کاظمین دیده از جهان فرو بست و در صحن مطهر امام کاظم و امام جواد(علیهما السلام) به خاک سپرده شد.

* رحلت «حاج ملامحمد هاشم خراسانی» فقیه و مورخ بزرگوار شیعه (1352 ق)
اشاره:

ملاحمد هاشم خراسانی معروف به ثقة الاسلام در سال 1280 ق در مشهد به دنیا آمد. پس از فرا گرفتن مقدمات علوم، رهسپار نجف اشرف گردید و در مدت دوازده سال از محضر عالمانی همچون آخوند خراسانی و سید اسماعیل صدر بهره‌مند شد. ملاهاشم خراسانی پس از بازگشت از نجف، به مشهد رفت و در حوزه‌ی درس آیت الله سیدعلی حائری یزدی شرکت جست و از آن پس به تحقیق و تالیف همت گمارد. آثار متعددی از ملامحمدهاشم خراسانی به جای مانده که مهم‌ترین آنها عبارتند از: مُنتَخَبُ التَّوَارِیخِ به فارسی در تاریخ معصومان و برخی از امامزادگان مدفون در ایران و نیز علمایی که در مشهد، هرات، اصفهان و شیراز به خاک سپرده شده‌اند؛ حُسْنُ الْعَاقِبَةِ فِي سَعَادَةِ الْخَاتِمَةِ و نیز غَايَةُ الْأَمَالِ فِي حُسْنِ خَوَاتِيمِ الْأَعْمَالِ. سرانجام این عالم گرانقدر در سال 1352 ق برابر با 1313 ش در هفتاد و دو سالگی در مشهد به لقاءالله پیوست و در همان شهر به خاک سپرده شد.

* 17 سپتامبر در گذر تاریخ

* درگذشت ویلیام هنری
فوکس تالبوت از پیشگامان اختراع عکاسی (1877 م)

* وقوع فاجعه «سپتامبر سیاه» و کشتار فلسطینی‌ها توسط
شاه حسین اردنی (1970م)

* انجام مذاکرات صلح «کمپ دیوید» بین سران مصر و رژیم صهیونیستی (1978م)

* قتل‌عام فلسطینیان اردوگاه‌های «صبرا و شتیلا» توسط رژیم صهیونیستی (1982م)